

DE GENERAT. ET CORRUP.

gatur etiam in alijs dubibus supradictis mutationibus, subiungit qd transmutatio vtrorumq; prædictorum, scilicet magnitudinis & passionis, est ex potentia in actu. Et etiam motus est actus existens in potentia, vt dicitur in Tertio Physico. Deinde cum dicit,

VATAB. An etiam mutationis modus differat? Nam nec id quod alterationem sibi, nec id quod generatur, necessario mutari loco cernitur. qd autem accrescit, aut decrevit cernitur.

ANT. Aut etiam modus differt transmutationis. videtur. n. qd alteratur non ex necessitate trahit mutans locum, neq; quod generatur, quod autem augmentatur & diminuitur:

A signat aliam differentiam ex modo transmutationis, Et primo ponit differentiam, Secundo exponit, ibi. {Alio aut modo. } Dicit ergo primo, qd in predictis mutationibus etiam modus transmutationis differat. Non aut refert ut hæc litera legatur interrogative vel remissive, in hoc, n. differunt modus prædictarum transmutationis, qd id quod alteratur, non ex necessitate transmutatur sibi loci, simili liter erit neq; quod generatur, sed neceſſe est id quod augmentatur, aut diminuitur, sibi locu transmutari. Huius augumentationis, non aut sibi qualitate vel substatu, & ideo neceſſe est, qd quoniam mutatur magnitudo locuti, qd est sibi transmutatio sibi locu, non aut qd transmutatur aliquid secundum substantiam vel suam qualitatem, sicut autem cōmētatio locuti ad locum attendit sibi magnitudinem, ita qualitas attēdit sibi formam substantialē, & ex consequenti sibi aliquā qualitatē, puta gravitatem vel levitatem, & ideo licet generatio & alteratio possit esse sine mutatione locali, aliquia tamen generatio & alteratio est qd aliquid moueat sibi locu, puta cum sit ignis vel terra sit graue velleue. Differentia autem aliarum transmutationium ex comparatione ad modum sibi localem non est omnino per accidens, oīfēsum est n. Octauio Phy, qd motus localis est primus, principalis motus, & causa aliorum motuum. Deinde cum dicit,

VATAB. At alio quād quod fertur modo, quod enim fertur, tota mole locum mutat, quod autem accrescit, perinde atque quod distendi producque soler, hoc enim manente, partes, aliis,

ANT. Alio autem modo ab eo quod fertur, nam quod fertur iniversum mutat locu, quod autem augmentat, quædammodo quod exteditur: hoc enim manente, particule transmutantur secundum locum,

Manifestat quod dixerat, s. qd id, quod augmentatur vel diminuitur, mutatur sibi locu. Et primo manifestat hoc per differentiam ad motum localē sphæricum, ibi. {Non quædammodo quod sphæra. } Dicit ergo primo, qd alio modo transmutatio locu id quod augmentatur vel diminuitur, qd id quod fertur, sibi recto. Illud, n. qd fertur, sibi recto, iniversum, sibi se toru variat locu: illud aut, qd augmentatur mutat locu, sicut illud quod exteditur, puta metallū p malversatione, vel etiā humidū in vase p infusione, sive quodcumq; humidi corpus, quo quidem in eodem loco manente partes eius transmutantur sibi locu per extensionem, vel quocumq; alio modo. Deinde cum dicit,

VATAB. Non sicuti globi partes, migrant, siuq; deserunt locu, n. globi partes toto manente equali in loco, locu ex loco mutant, at partes eorum, que augmentatur, semper in ampliore locum uergere solent, & coram que decrecent, in minorem. Generationem igitur alteratio-

E nemq; & accretionem non solum obiecto, sed ipso item mutationis modo differe, perspicuum est.

Non quemadmodum que sphæra, hec enim in simili loco transmutantur manente toto: que autem eius qd augetur semper in ampliore locu in minorem autem, que eius quod diminuitur.

Quod autem transmutatio differt non solum in circa quid, sed ex parte eius quod generatur & alteratur & augmentatur, manifestum est.

Manifestat differentiam ad motum localē sphæricum, & dicit, qd partes eius, quod augmentatur, mutant quidem locum, sed non eodem modo, sicut partes sphærae, partes enim sphærae transmutant tota manente in eodem loco, scilicet subiecto: quanvis etiam totum mutum locum secundum rationem, vt dicitur in Sexto Physico, sed partes variant locum etiam subiecto, sicut pars coeli, quæ modo est in oriente, postmodum erit in occidente, sed talis transmutatio partium sphærae sunt in simili loco, id est neque in maiori, neq; in minori: sed partes corporis, quæ semper augmentur, extenduntur in maiorem locum, eius vero quod diminuitur semper retrahuntur in minorem.

F T. C. 85. Ultimo autem epilogando ostendit manifestum esse ex predictis quod transmutatio eius quod generatur & alteratur & augeatur, differit non solum in circa quid, id est ex parte eius generis, in quo sunt iste mutations, sed scut ex parte modi transmutandi.

LECTIO. XI.

Questionis solutio, An materia, que subiectum augmentandi est, eriperit magnitudinem acutu vel potentiam, necne,

G At id circa quod accretio decretione uestari solet (uer V ATAB. fari autem uidetur, circa magnitudinem) utro modo accretionem decretione mē subire existimandum est, utrum inquam, ex potentia quidem magnitudine ac corpore, sed actu nec corpore, nec magnitudine corpus fieri, an non, putandum est, atque cum hoc bifariam dici contingat, utro modo est accretio utrum ex separata ipsa per se materia, an existente in alio corpore?

C Circa quid autem est transmutatio augmentatio & diminutio. Circa magnitudinem aut videfesse augeri & diminui. Et qualiter suscipiendum est. Vtrum ex potentia quidem magnitudine & corpore, actu vero incorporesco, & sine magnitudine generari corpore, & magnitudinem. Et, cu hoc dupliceiter contingat dici, qualiter augmentatione fit vtrum ex separata ipsa sibi se materia, an ex existente in alio corpore?

H Postquam Philosphus ostendit differentiam augmenti & alteratio, hic incipit inquirere de modo augmenti: & primo quantum ad subiectu, qd augetur, Secundo quantum ad id, quo aliquid augetur, ibi. {Suscipiendum itaq. } Circa primum duo facit. Primo mouet qd, Secundo inquit questionis veritatem, ibi. {Aut impossibile. } Circa primum duo facit. Primo ponit qd ex predictis sit manifestum circa augmentum: & querit circa qd sit transmutatio augmenti & diminutionis. Et rite, qd motus augmenti & diminutionis vtrum esse circa magnitudinem. Secundo ibi. {Ex qualiter. } Ostendit qd restat inquirendum, & dicit qd accipiendo est de cetero qualiter fiat augmentum vel diminutio. Et quoniam ad subiectu augmenti, primo mouet hanc questionem, vtrum contingat qd ex augmentum generet magnitudo & corpus ex eo est in potestate ad magnitudinem, et corporeitatem: